

Biblioteksplan för Sölvesborgs kommun

2019-2021

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-12-09 §189

Förord

Sölvesborgs biblioteksplan är utformad för att svara upp mot kommunens vision att skapa förutsättningar för en god livskvalité genom engagemang, värme och närhet. I planen lyfter vi fram den biblioteksverksamhet folkbibliotek och skola bedriver idag och de mål vi har för framtiden. Flera av utvecklingsinsatserna från planen 2015-2018 är nu genomförda. Detta är en uppdaterad plan där fokus framför allt ligger på utvecklingsarbete för barn och unga samt digitalisering.

Folkbibliotekens ändamål är enligt bibliotekslagen starkt kopplade till frågor om demokrati och allas lika rätt till bildning. Biblioteken är våra fria och frivilliga bildningsplatser som alla Sveriges invånare har rätt till. Skolbiblioteken är till för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur, öka kunskapen kring källkritik och för att tillgodose elevernas behov av media för kunskapsinhämtning.

Men hur ser framtiden ut för våra bibliotek? Vem lånar vilka texter och media om tio år? I en biblioteksplan ska vi ställa oss på ett utkiksberg och skåda 10 år in i framtiden. Vad händer då? Gör vi rätt investeringar i teknik och utbildning? Vad betyder den ökade digitaliseringen för hur vi ska jobba och vad vi ska erbjuda på ett bibliotek för att fortsatt vara en angelägen verksamhet för invånarna?

Biblioteksplanen ska ge de viktigaste svaren på hur vi inriktar vårt arbete, i första hand under åren 2019-2022.

Kith Mårtensson

Ordförande

Barn- och Utbildningsnämnden

Rolf Berg

Ordförande

Fritids- och Kulturnämnden

Detta är en biblioteksplan

Varje kommun ska ha en politiskt antagen plan för den kommunala biblioteksverksamheten (Bibliotekslag, SFS 2013:801). Biblioteksplanen ska peka ut bibliotekens roll i den kommunala verksamheten och uttrycka den politiska organisationens vilja till utveckling inom biblioteksområdet på kortare och längre sikt.

I planen beskrivs översiktligt hur biblioteksverksamheten idag ser ut i Sölvesborgs kommun, vilka samarbeten som finns bakom verksamheten och hur vi vill att verksamheten utvecklas framöver. I den kommunala biblioteksverksamheten ingår såväl folkbiblioteken som skolbiblioteken. Folkbiblioteken ger också särskild service åt andra kommunala verksamheter som t ex äldreomsorgen och har riktad verksamhet för funktionshindrade.

Sölvesborgs kommuns biblioteksplan har utformats med utgångspunkt från kommunens befolkningsmässiga förutsättningar samt styrande dokument som:

- Bibliotekslagen (SFS 2013:801 t.o.m. SFS 2017:768)
- Fritids- och kulturnämndens mål
- Skollagen (SFS 2010:800)
- Lgr 11
- Barn- och utbildningsnämndens mål
- Sölvesborgs kommuns gemensamt antagna visions- och värdegrundsarbete
- Mål och vision för biblioteksverksamheterna i den regionala kulturplanen
- FN:s konvention om barnets rättigheter, den s k barnkonventionen

Under 2018 har Kungliga Biblioteket framlagt förslag till ny nationell biblioteksstrategi:

(<https://www.kb.se/om-oss/nyheter/nyhetsarkiv/2018-05-08-natio-nell-bibli-o-teks-stra-te-gi--ett-forsta-utkast.html>)

Samt ett analyserande underlag till denna; ”Den femte statsmakten: bibliotekens roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering”. Här betonas behovet av fri tillgång till relevant och vederhäftig information för det demokratiska samhället. Strategin kommer att påverka utformning av statsbidrag, tillgång till nya verktyg för bibliotekens digitala utveckling och bibliotekens arbetsmetoder.

Förutsättningar och utvecklingsmöjligheter

I Sölvesborgs kommun finns förutom huvudbiblioteket i Sölvesborg, filialer med integrerade folk/skolbibliotek i Hällevik och Mjällby. I Norge finns ett utlämningsställe för media och ett integrerat skolbibliotek som ansvarar för skolans behov av litteratur. I huvudbiblioteket ligger Lärcentrum som erbjuder studieplatser och tentamenslokaler för distansstuderande och inskrivna vid olika läroinstitut. På Bokelundsskolan och Furulundsskolan finns skolbibliotek med särskilt anställd bibliotekspersonal. Övriga skolor i kommunen har skolbibliotek där utsedda lärare getts särskilt ansvar.

Skolbiblioteken ligger under Barn- och utbildningsnämnden samt för gymnasieskolornas del under Sölvesborgs Bromöllas kommunförbund. Samarbete mellan folkbibliotek och skol- respektive gymnasiebibliotek består i att man delar på vissa resurser som datasystem, bokkatalog, lokaler, mediebestånd. Kring detta och kring läsfrämjande åtgärder finns ett sedan länge etablerat samarbete.

Folkbiblioteket har riktad verksamhet mot målgruppen äldre och funktionshindrade, både för enskilda låntagare och i form av mer planerad samverkan med omsorgsinstitutionerna. Biblioteket har kontakt med de olika äldreboendena och aktivitetscenter samt sänder löpande över åberopad litteratur och depositioner. ”Boken- kommer” tjänsten distribueras av anhöriga eller i samverkan med omsorgen genom hemtjänstens personal.

Samarbeten och nätverk

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg (BiBK), är en aktör inom kultursamverkansmodellen som ska bidra till en dynamisk utveckling av bibliotek, kultur och lärande inom Blekinge och Kronoberg.

Sedan många år har folkbiblioteken i Blekinge och Kronoberg ett organiserat lånesamarbete som samordnas av BiBK. Lånesamarbetet gäller olika typer av media och bygger på ett generöst förhållningssätt. Det finns riktlinjer och rutiner för lån mellan biblioteken. Detta samarbete gäller också folkbiblioteken i Kalmar län och 25 bibliotek binds samman i ett transportsystem med sändningar tre gånger i veckan. BiBK avsätter medel för inköp av kompletterande medier och transporterna mellan biblioteken samt står för samordning och subventionering av vissa datatjänster. Biblioteken samarbetar också för bibliotekswebbar med integrerade bokkataloger. BiBK administrerar en länsgemensam webbsida som underlättar fjärrlån i de två länen.

Det fortsatta utvecklingsarbetet styrs av en styrgrupp bestående av alla bibliotekschefer, arbetet samordnas av BiBK. Fjärrlånesamverkan sker även med hela det svenska biblioteksväsendet.

Folkbibliotek och skolbibliotek

Folkbiblioteken och skolbiblioteken har olika uppdrag men arbetar alla med målgruppen barn- och ungdomar. Folkbiblioteket samverkar med barnhälsovården och specialpedagogerna och gör riktade insatser för att lässtimulera och möta barn och barnfamiljer på deras fritid. Folkbiblioteken är öppna för alla och hör organisatoriskt till Fritids- och kulturnämnden. Skolbiblioteken utför en del av skolans pedagogiska uppdrag och varje skolbibliotek har sin särskilda målgrupp i elever och personal på respektive skola.

Vad är ett skolbibliotek?

Ett skolbibliotek är en pedagogisk funktion, inte enbart det fysiska rummet. Skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. Ett välfungerande skolbibliotek

är aldrig ett tyst ställe. Skolbiblioteket ska fungera i ett pedagogiskt sammanhang där biblioteket är integrerat i skolans pedagogiska utvecklingsarbete. Med hjälp av kompetent personal kan skolbiblioteket därför ses som en materiell resurs som är en del av en skolans läromedel och annan utrustning och är därmed viktig för måluppfyllelsen.

Det är viktigt att skolbiblioteket är integrerat i skolans verksamhet, där alla pedagogers arbete stödjer elevernas lärande. Det sker genom att skolbiblioteket erbjuder ett varierat medieutbud, verkar läsfrämjande, källkritiskt och stödjer och utvecklar informationskompetens hos eleverna.

Befolkningsmässiga förutsättningar

I Sölvesborg är biblioteket den enda offentligt drivna och för allmänheten öppna kulturinstitution som finns i kommunen och som är öppen året om. Befolkningsmässigt ligger Sölvesborg med sina ca 17 500 invånare strax under medianen bland svenska kommuner. Kommunen är också förhållandevis liten till sin yta men har relativt hög befolkningstäthet på 94 personer/kvkm. Avståndet för varje kommuninvånare till ett bibliotek är därför relativt litet för att vara en kommun utan större stad. Faktorer som också påverkar folkbibliotekets och skolbibliotekens verksamhet och behov av utveckling, är sådant som befolkningens utbildningsnivå och sysselsättningsgrad. I Sölvesborg har (2017) 24 % av befolkningen eftergymnasial utbildning, en andel som ska jämföras mot riksgenomsnittet för Sveriges kommuner på 35 %. I Blekinge ligger motsvarande snitt på 26,2 %. Den öppna arbetslösheten låg 2017 på 8,5 % mot ett rikssnitt på 7,5 %.

<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/?region=1083>

<http://www.scb.se/hitta-statistik/sok/?query=utbildningsniv%C3%A5+kommun&Tab=>

Också antalet förtidspensionärer är högre än rikssnittet (6,3 % mot rikssnitt 5,0). Siffrorna pekar på att det i kommunen finns ett särskilt behov av att sänka trösklarna till fortsatt bildning och utbildning för kommuninvånarna. Sölvesborg ligger med pendlingsavstånd till högskolorna i Kristianstad, Karlskrona och Karlshamn. På längre avstånd ligger universiteten i Växjö och Lund.

Särskilda grupper

Bibliotekslagen säger att alla medborgare har rätt till likvärdig biblioteksservice och pekar därför ut vissa grupper i samhället som särskilt ska beaktas:

- Barn och unga
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med annat modersmål än svenska

Runt de särskilda målgrupperna finns ”kringgrupper” som insatser i en plan kan rikta sig till, som t.ex. föräldrar eller andra vårdnadshavare, pedagoger och fritidspersonal, personal och kontakter inom SFI (Svenska För Invandrare) m.fl. Ytterligare en grupp som ska iakttas i

Sölvesborgs biblioteksplan är de personer som söker möjlighet till mer utbildning på högskolenivå.

Barnets rättigheter

Enligt FN´s konvention om barnets rättigheter (art. 12,13 och 28) är det en rättighet för alla barn och ungdomar att kunna läsa, förstå och göra sin röst hörd. För att kunna omvandla information till kunskap och bli delaktig i ett demokratiskt samhälle behöver barn och ungdomar vägledning i att källkritiskt söka, välja och värdera information. Högläsning, lässtimulans och många tillfällen att samtala om litteratur bidrar till lusten att läsa och ger läsengagemang. En stark läskultur i skolan stärker elevers språk- och kunskapsutveckling.

Vision och värdegrund

Verksamheten vid folkbiblioteken och skolbiblioteken ska, liksom all annan kommunal verksamhet, bidra till att kommunen når sin vision av att vara en av regionens mest attraktiva kommuner att bo och leva i. I visionen betonas en värdegrund som bygger på engagemang, värme och närhet till medborgarna samt ett bemötande som upplevs som välkomnande av alla.

Skolbiblioteket ska vara en viktig resurs som förmedlar kunskap och bidrar till elevernas lärande – med särskilt fokus på läs- och språkutveckling. Skolbiblioteket ska ge eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande. Utvecklingen av informations- och mediekompetens är en del av detta arbete. Skolbiblioteket är också en viktig del i en långsiktig utbildningsstrategi, för läskunnighet liksom för ekonomisk, social och kulturell utveckling.

Folkbibliotekets mål 2019-2022

Vi vill att folkbiblioteken ska:

1. Tillhandahålla ett varierat och aktuellt utbud av media av hög kvalitet
2. Stimulera till och stödja ett livslångt lärande och underlätta för kommunens invånare att nå högre utbildning
3. Väcka läslust och stimulera till vidareläsning
4. Vara kommunens centrum för lokalhistoriska studier och forskning
5. Efterfråga och tillmötesgå kommuninvånarnas behov och önskemål
6. Vara en plats som stimulerar till kreativa möten mellan människor
7. Aktivt bidra till demokratins och yttrandefrihetens främjande
8. Vara jämlikt vad gäller tillgång till media och samhällsinformation för alla

Fortsatt arbete under planperioden är att folkbibliotekets olika verksamheter samordnas med övriga kulturverksamheter i kommunen samt att folkbibliotekets och skolbibliotekens samarbete stärks. Förstärkt i planen är utvecklingsarbete för digitalisering, barn- och ungas delaktighet i bibliotekets utveckling samt bibliotekets service till våra äldre invånare.

Förverkligande och utveckling av mål

Till varje mål finns en beskrivande avsiktsförklaring med hänvisning till lagstiftning och en sammanfattning av hur biblioteken arbetar idag för att uppnå målen. Därefter följer punkter som pekar ut områden som ska utvecklas inom perioden 2019-2022. Planen följs upp via verksamhetsberättelse och vissa angivna nyckeltal.

Mål 1 (kvalité och bredd)

Folkbibliotekets utbud av medier och tjänster ska präglas av kvalitet och allsidighet. En för alla medborgare fri tillgång till information av hög kvalitet och fria mötesplatser är ett fundament för det demokratiska samhället. Biblioteken i Sölvesborg ska erbjuda ett brett utbud av media som motsvarar låntagarnas behov och önskemål samt möjlig gör för var och en att på egen hand bilda sig en informerad uppfattning.

Idag förverkligar vi målet genom att

- ha professionell personal med hög medie- och informationskompetens
- ha ett brett utbud av media som hålls aktuellt genom kontinuerliga inköp och kontinuerlig gallring
- årligen uppdatera vår medieplan för att säkerställa bredd och kvalitet
- vara lyhörda för allmänhetens önskemål och ta ställning till alla inköpsförslag
- beakta demokratiska aspekter i medieurval

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- utifrån FNs konvention om barns rättigheter genomlysna vår verksamhet i syfte att hitta förbättringsområden för målgruppen barn och unga

- pröva metod för att få mer delaktighet från allmänheten i bibliotekets utbud av medier och tjänster
- öka andelen aktiva låntagare bland kommuninvånarna.

Nyckeltal

- andel aktiva låntagare bland kommuninvånarna

Mål nr 2 (livslångt lärande)

Folkbiblioteket ska stimulera till och stödja ett livslångt lärande och underlätta för kommunens invånare att nå högre utbildning. Livslångt lärande handlar om möjligheten till vidareutvecklande studier under hela livet. I bibliotekets uppdrag ingår att vara kommunens lärcentrum som vänder sig till alla vuxenstuderande, med särskild tonvikt på distansstuderande på högskolenivå.

Idag förverkliga vi målet genom att

- erbjuda studieplatser med digital utrustning åt studerande på högskolenivå och andra vuxenutbildningar i bibliotekets lärcentrum
- handleda studenter i sökteknik och källkritik
- erbjuda studievägledning
- erbjuda tentamenslokaler
- via fjärrlånesamarbete i görligaste mån tillhandahålla kurslitteratur

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- tillgängliggöra landsbygdsbiblioteken för in- och utlåning och som studierum genom mer-öppna bibliotek
- öka samverkan med folkbildningsverksamheten så att studiecirkelar bedrivs på biblioteken
- se över Lärcentrum så att lokal och utbud av studieplatser motsvarar de behov som finns hos de studerande och undersöka möjlighet att förlägga viss handledning och kursverksamhet i våra bibliotek

Nyckeltal

- antal studerande i lärcentrum
- antal genomförda studiecirkelar

Mål nr 3 (läsfrämjande)

Folkbiblioteket ska väcka läslust och stimulera till läsning. Utvecklingen av en god läsförmåga hänger nära samman med lusten att läsa och positiva läsvanor. För barn och unga som växer upp i familjer med liten eller ingen läsvana är de läsupplevelser som kan stimuleras från biblioteken extra viktiga. Biblioteket, barnomsorgen och skolan ska i samverkan svara för språkutvecklande och läsfrämjande insatser för barn och unga (se även under rubriken skolbibliotek).

Folkbiblioteket förverkligar målet med inriktning på barn- och unga genom att:

Skola

- genomföra bokprat eller andra läsfrämjande insatser för skolklasser
- bjuda in skola och förskola till studiebesök och visningar av det fysiska och det virtuella biblioteket
- erbjuda skolan och omsorgen rådgivning, lästips, urval av media för temaläsning och utlån av gruppuppsättningar och språkstimulerande material
- informera pedagogisk personal och föräldrar om barnböcker och språkutveckling och inspirera till läsning
- erbjuda anpassade medier för barn med läshandikapp eller andra funktionsnedsättningar
- via läsombud i förskolorna få ut relevant information till pedagogerna och tipsa om bokkassar, temaläsning, nya böcker mm
- samverka med Skolbiblioteksgruppen för en utveckling av skolbiblioteken i kommunen

Familj

- arrangera evenemang för barnfamiljer som exempelvis minibio, teatrar, Baby på bibblan och olika lovarrangemang
- fortsätta utvecklingsarbetet med Språkstegen där vi inom bibliotek, BHV och logopedi samarbetar för att stärka språk och identitet och främja läsning för barn 0 - 3 år.
- även de som fyller 18 år får en inbjudan om en bokgåva i samband med att de uppdaterar sitt lånekort.

Fritid

- ge barn och unga möjlighet att påverka och vara delaktiga i verksamheten, t ex. genom referensgruppen Biblioteksspanarna
- stimulera läsintresset genom t.ex. Sommarboken

Folkbiblioteket förverkligar målet med inriktning på vuxna genom att:

- arrangera litterära program med boktips m.m. för allmänheten och för särskilda målgrupper
- skylta, marknadsföra och tipsa om litteratur på hemsida, sociala medier och i utlåningsappen (Arenan)

Det här vill vi utveckla under perioden 2019-2022

- göra författarbesök till bibliotekets ordinarie programverksamhet
- utveckla konceptet kring barns språkutveckling efter modellen Språksteget i samverkan med Barnhälsovården och förskolan
- föra in programaktiviteter för läs- och skrivfrämjande som en naturlig del i utbudet av lovaktiviteter, exempelvis under kulturläget.

Nyckeltal

- antal studiebesök
- antal bokprat / antal berörda elever
- antal besökare vid olika evenemang

Mål nr 4 (lokal anknytning)

Folkbiblioteken ska vara kommunens centrum för lokallitteratur, lokalhistoriska studier och forskning. Biblioteket har ett särskilt ansvar för att tillgängliggöra litteratur och forskning med lokal anknytning.

Idag förverkligar vi målet genom att

- samla och tillgängliggöra lokal information, litteratur och kultur på biblioteken
- erbjuda lokalhistoriska arrangemang, som lokalhistoriska bokpresentationer, filmvisningar, utställningar och föredrag

Det här vill vi utveckla under perioden 2019-2022

- digitalisera och tillgängliggöra delar av bibliotekets lokala samlingar på hemsidan
- modernisera Blekingehörnan på huvudbiblioteket
- göra äldre foton och bildmaterial sökbara i en digital samling

Nyckeltal

- antal lokalhistoriska aktiviteter
- antal digitaliserade media ur Blekingesamlingen

Mål nr 5 (medborgarperspektiv)

Folkbiblioteket ska efterfråga och tillmötesgå kommuninvånarnas behov och önskemål. En viktig del av den gemensamma värdegrund som ska finnas i allt arbete och i alla tjänster som utförs i Sölvesborgs kommun, handlar om att vi ska bli medvetna om och ha medborgarens perspektiv i allt vi gör

Idag förverkligar vi målet genom att

- i möjligaste mån följa upp låntagares önskemål om inköp eller fjärrlån
- ge möjlighet åt föreningar och enskilda som vill arrangera föredrag eller liknande i våra lokaler inom personalen arbeta med värdegrundsfrågor för att uppmärksamma betydelsen av medborgarperspektiv

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- regelbundet marknadsundersöka vilka förväntningar kommuninvånarna har på bibliotekets verksamhet
- införa en tydlig och synlig modell för hur allmänhetens förslag på vårt förbättringsarbete ser ut och följs upp

Nyckeltal

- antal undersökningar av kommuninvånarens förväntningar på biblioteksverksamheten

Mål nr 6 (miljö)

Folkbiblioteket ska vara en plats som stimulerar till kreativa möten mellan människor, kulturer och idéer. Biblioteket strävar efter att vara kommunens vardagsrum, en plats för sociala möten och utbyte av tankar och idéer. På biblioteken finns inbjudande miljöer som ger tillfälle för möten efter allas behov – från lugnaläs-, studie- och arbetsmiljöer till platser för samtal, fika och umgänge.

Idag förverkligar vi målet genom att

- erbjuda generösa öppettider
- erbjuda tillgång till datorer, WiFi, kopiatorer, programvaror och annan digital utrustning
- erbjuda utställningsyta och liten scen för allmänhet som vill genomföra mindre kulturevenemang i biblioteket.
- i samverkan med föreningar, organisationer och andra, erbjuda olika typer av kulturella och litterära arrangemang med aktuella teman för olika målgrupper
- erbjuda kulturföreningar och kulturprojekt att marknadsföra sin verksamhet från biblioteken
- kontinuerligt förnya skyltning, inredning och utbud på huvudbibliotek och i filialer

- i samverkan med Sölvesborgs Släktforskarförening erbjuda handledning i arkiv och släktforskning,

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- öka flexibiliteten i hur bibliotekslokalerna kan användas samt tillgängliggöra dem för föreningar/studiecirklar genom mer-öppet.
- öka andelen publika arrangemang på landsbygdsbiblioteken och öka utnyttjandet av filialernas lokaler i samverkan med lokala föreningar
- erbjuda språkcafé och läxhjälp för vuxna

Nyckeltal

- antal arrangemang på huvudbiblioteket respektive mer-öppet bibliotek

Mål nr 7 (demokrati och yttrandefrihet)

Folkbiblioteket ska aktivt bidra till demokratins och yttrandefrihetens främjande.

Bibliotekslagens andra paragraf anger det allmänna biblioteksväsendets ändamål: ”Biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.”

Folkbiblioteken gör detta genom att fritt tillhandahålla media som möjliggör för alla att bilda och utbilda sig. Därutöver vill vi att folkbiblioteken tar på sig en särskild roll att engagera allmänheten för frågor om demokrati och yttrandefrihet.

Idag förverkligar vi målet genom att

- erbjuda tillgång till fjärrlån för att främja debatt, studier och forskning
- erbjuda och söka samarbeten med föreningar och bildningsförbund för programverksamhet (t ex föredrag eller utställningar) kring frågor om demokrati och yttrandefrihet
- kontinuerligt kompetensutveckla bibliotekets personal i senaste kommunikationsteknik och sociala medier

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- insatser för att öka andelen digitalt delaktiga medborgare, t ex genom att erbjuda handledning i grundläggande digitala funktioner
- arbeta fram förslag på hur huvudbiblioteket utvecklas till en efterfrågad mötesplats för fler kommuninvånare och fler kulturaktiviteter
- få fler samarbeten med studieförbund för utställningar, föredrag, debatter och liknande som främjar gemenskap och förståelse för varandras olikheter

Nyckeltal

- antal arrangemang eller andra insatser kring temat demokrati och yttrandefrihet

- antal arrangemang kring digitala medier
- antal arrangemang i samverkan med kulturföreningar och bildningsförbund

Mål 8 (bibliotek för alla)

Folkbiblioteket ska vara jämlikt vad gäller tillgång till media och samhällsinformation för alla. Biblioteket värnar om allas rätt till information när man behöver den, där man behöver den och på ett sätt som man kan ta till sig. Det är bibliotekens grundläggande uppdrag att erbjuda olika typer av media såsom lättläst litteratur, böcker med extra stor stil, talböcker, litteratur på andra språk samt personlig handledning och rådgivning.

Idag förverkliga vi målet genom att:

- erbjuda tillgängliga och trygga biblioteksmiljöer
- via filialbibliotek erbjuda närhet till bibliotekets tjänster
- tillhandahålla e-tjänster (hantera lån, söka litteratur, tidningsdatabaser, erbjuda e-böcker och fil m m.m.) via hemsida och app
- erbjuda anpassad teknik och personlig service för personer med funktionshinder och särskilda behov, exempelvis talböcker
- tillhandahålla litteratur i form av depositioner på kommunens och landstingets boenden och institutioner samt erbjuda s.k. boken-kommer-service via hemtjänsten och anhöriga
- samverka med läsombud, biblioteksvolontärer och andra för att marknadsföra tillgången till olika läshjälpmedel och läsfrämjande arbete
- erbjuda utlån av media på samtliga nationella minoritetsspråk och andra efterfrågade språk samt medier anpassade för olika typer för funktionshinder, olika åldrar, kunskapsnivåer och intresse
- köpa in böcker på två parallella språk i syfte att tillgängliggöra svensk litteratur för både barn och vuxna med annat modersmål än svenska
- se till att personalen fortlöpande deltar i utbildningar och nätverk för kompetensutveckling på området

Det här vill vi utveckla 2019-2022

- öppna upp ”mer-öppna” bibliotek i Mjällby och Hällevik
- utveckla läskraftprojekt för demenspatienter i samverkan med omsorgsförvaltningen
- ta fram rutin för att kommunicera boken-kommer- och talboksinformation till nyanställda i hemtjänst och på våra äldreboenden
- införa Talboken kommer, en service för talboksläsare som får boken nedladdade av biblioteket direkt i sin taltidningsläsare.

Nyckeltal

- antal nya parallellspråkliga titlar
- antal talböcker som lånats
- antal genomförda utbuds- och marknadsföringsaktiviteter för prioriterade grupper

Skolbiblioteken

Styrdokument

Skollagen

I skollagen 2 kap. 36 § (2010:800) står att alla elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Det gäller elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan. Skolbiblioteket ska vara lättillgängligt och fungera som en reell materiell resurs för att eleverna ska nå undervisningsmålen.

Läroplanen (Lgr11):

“Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.”

”Skolans arbetsmiljö ska utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.”

“Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Mål med skolbiblioteken 2019-2022

1. Varje enskilt skolbibliotek ska pedagogiskt interagera med övrig skolverksamhet. Verksamheten ska koncentreras kring lässtimulans och medie- och informationskunnighet (MIK)

- Med lässtimulans menas att elever ska erbjudas tillgång till och guidning om skönlitteratur och andra texter för olika syften. Bibliotekspersonal ska inspirera till läsning och man bör främja ett kulturellt och estetiskt arbetssätt i skolan.
- MIK med källkritik och informationssökning ger eleven förutsättning att i ett demokratiskt samhälle utöva både sina rättigheter och skyldigheter. Eleven ska erbjudas handledning och undervisning i källkritiskt förhållningssätt och källkritiska strategier. Elever ska också erbjudas handledning och undervisning om informationssökning i olika sorters medier vilket ger eleven en förståelse för sina ämnen, formulera frågeställningar, välja källor, bearbeta information och presentera denna

2. Skolbiblioteken ska vara attraktiva och tillgängliga mötesplatser för eleverna och funktionellt utformade för sitt pedagogiska uppdrag.

3. Verksamheten ska ha en likvärdighet för alla barn i kommunen, oavsett ålder, kön, funktionalitet och etnicitet. Det ska inte heller spela någon roll vilken skola du går på.

4. Eleverna ska ha inflytande över mediebestånden, skolbibliotekens utformning och verksamhet.

5. Skolbiblioteken ska erbjuda ett aktuellt och varierat mediebestånd anpassat efter alla elevers behov. I beståndet ska ingå böcker, informationsteknik och andra medier. Skolbiblioteket ska hålla sig uppdaterad gällande medieområdet.

6. På skolbiblioteken ska finnas litteratur på andra språk än svenska.

Skolbiblioteken utvecklingsområden under 2019- 2022

- Alla skolor ska ha personal som är ansvarig för skolbibliotek. Om skolbiblioteket sköts av en lärare ska läraren få avsatt tid, istället för ordinarie undervisningstid, för arbetet med skolbiblioteket
- Personal i samtliga skolbibliotek ska i första hand vara utbildade bibliotekarier. I den mån detta inte finns tillgängligt ska personal med adekvat kompetens för verksamheten erbjudas handledning av utbildad bibliotekarie, för att stärkas i sina roller och för att lyckas med sina uppdrag
- Skolbiblioteken ska vara öppna under hela skoldagen. Personalen finns tillgänglig regelbundet för att upprätta ordning i biblioteket, sköta utlåning, återlämning och nyinköp, driva projekt med lärare, hålla sig uppdaterad med digitala verktyg, samarbeta med andra skolor m.m
- Medieanslaget ska baseras på antalet elever och vara lika stort per elev på alla skolor och fördelningen av lässtimulans vara likvärdig. Medieanslaget används för inköp av såväl litteratur som tidningar på varje skolenhet
- Ett program för den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteken för årskurs F-9, ska utarbetas och sedan gälla för hela kommunen och tillfogas biblioteksplanen. Personalen på varje skolbibliotek och skola utarbetar därefter en mer detaljerad pedagogisk verksamhet, som passar just denna skolform, detta stadium och de lokala förutsättningar som finns här
- Genom klassråd, elevråd och skolbiblioteksråd får elever påverka skolbibliotekens utveckling
- Elever ska få stöd i hur man hanterar inläsningstjänst. Stöd ska erbjudas i användandet av alternativa verktyg t.ex. talsyntes och olika program för rättstavning och uppläsning, mp3-spelare och för uppspelning av talböcker
-

Utvärdering och uppföljning av skolbiblioteksplan

Verksamheten vid skolbiblioteken

Under fyra möten/år ska personal som arbetar med skolbiblioteken mötas för att uppmärksamma skolbibliotekens mål och verka för att skolbiblioteksplanen följs. Två av dessa möten ska användas för att utvärdera och planera angelägenheter för skolbiblioteken i verksamheterna. Verksamheternas likvärdighet ska diskuteras och utvärderas av gruppen. Då ska olika projekt och teman presenteras. På mötena ska också utbildning, handledning och stöttning kring verksamheterna och dess utveckling vara stående punkter.

Källförteckning

FN:s barnkonvention

Skollagen, 2 kap. 36 §

Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest s 13

<http://u4614432.fsdata.se/wp-content/uploads/2013/09/Unescos-folkbiblioteks-och-skolbiblioteksmanifest.pdf>

Skolinspektionens rapport (2018)

www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs/